

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica a XI-a după Rusalii

În această săptămână, marți: **Tăierea Capului Sf. Prooroc Ioan Botezătorul!**

Grafică realizată de Miruna-Ioana Nicolescu

Cu rugăciunile tale proorocului al lui Hristos, Botezătorul și înaintea Mergătorului, împacă lumea, mântuind din primejdii sufletele noastre.

Cântare din canonul Sfântului

Sărbătoarea "Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul" are o rânduială specială, fiind o zi de post și rugăciune, conform hotărârilor Sfinților Părinți. În această zi de întristare și mâhnire, nu este nici dezlegare la pește, creștinul aducând prin post cinstire Sfântului Ioan Botezătorul, celui mai aspru postitor și fervent propovăduitor al pocăinței, cum nu a fost nimeni mai mare dintre cei născuți din femeie (Matei XI, 11; Luca VII, 28). Pomenirea jertfei Sfântului Ioan ca zi de post amintește de sfârșitul său mucenicesc, fiind o anticipare a Răstignirii Domnului în Vinerea Patimilor.

Conform tradiției preluate de creștinism după Vechiul Testament,

Vineri, 1 septembrie

Biserica Ortodoxă sărbătorește

Începutul anului bisericesc

evidențiat prin rugăciunile și cântările cu un conținut deosebit care se intonează în cadrul slujbei de dimineață, a Utreniei.

Rugăm pe Bunul Dumnezeu să dăruiește tuturor enoriașilor noștri, prietenilor parohiei Toma Cozma, cititorilor și colaboratorilor foii parohiale, donatorilor, ostenitorilor și tuturor celor care ne ajută în activitățile pe care le organizăm un an bun, cu frumoase împliniri duhovnicești și folos pentru mântuire !

La mulți ani !

Evanghelia duminicii

Pilda datornicului nemilostiv
(Matei 18, 23-35)

23. De aceea, s-a asemănat împărăția cerurilor omului împărat care a voit să se socotească cu slugile sale.
24. Și, începând să se socotească cu ele, i s-a adus un datornic cu zece mii de talanți.
25. Dar neavând el cu ce să plătească, stăpânul său a poruncit să fie vândut el și femeia și copiii și pe toate câte are, ca să se plătească.
26. Deci, căzându-i în genunchi, sluga aceea i se închina, zicând: Doamne, îngăduiește-mă și-ți voi plăti ție tot.
27. Iar stăpânul slugii aceleia, milostivindu-se de el, i-a dat drumul și i-a iertat și datoria.
28. Dar, ieșind, sluga aceea a găsit pe unul dintre cei ce slujeau cu el și care-i datora o sută de dinari. Și punând mâna pe el, îl sugruma zicând: Plătește-mi ce ești dator.
29. Deci, căzând cel ce era slugă ca și el, îl ruga zicând: Îngăduiește-mă și îți voi plăti.
30. Iar el nu voia, ci, mergând, l-a aruncat în închisoare, până ce va plăti datoria.
31. Iar celelalte slugi, văzând deci cele petrecute, s-au întristat foarte și, venind, au spus stăpânului toate cele întâmplate.
32. Atunci, chemându-l stăpânul său i zise: Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat.
33. Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine, precum și eu am avut milă de tine?
34. Și mâniindu-se stăpânul lui, l-a dat pe mâna chinuitorilor, până ce-i va plăti toată datoria.
35. Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta fiecare fratelui său din inimile voastre.

Pelerin la locuri și momente sfinte

Mănăstirea Secu

Amplasată în comuna Leghin, pe malul pârâului cu același nume și profilându-și turlile albe pe fundalul verde al muntelui Vasanu, mănăstirea Secu, unul dintre cele mai vechi așezăminte monahale din munții Neamțului, își are începutul în prima jumătate a secolului al XV-lea, când purta numele „sihăstria Secului”, numită și „schitul Ioan și Atanasie” având în preajmă, pe locul actualului cimitir, schitul Zosima. În timp, mănăstirea a fost grav afectată de luptele de rezistență ale Eteriei conduse de Ipsilanti, în confruntarea cu turcii.

În acesta așezământ cu viață de obște, unde rugăciunea se împletea cu ascultarea, starețul Zosima, cunoscut erudit și dascăl, a fondat o școală pentru formarea monahilor scriitori, copişti, cărturari, meşteri artizani. Dintre aceştia se remarcă Dosoftei ca dascăl, Varlaam, Ghedon și Sava ca stareți, toți Mitropoliți ai Moldovei, Mitrofan Episcop de Roman și alți clerici ce au slujit lui Dumnezeu și națiunii, cu credință. Schitul lui Zosima a durat până în anul 1602, când vornicul Nestor Ureche (tatăl scriitorului Grigore Ureche) ctitorește acuala biserică din zid închinată Sfântului Ioan Botezătorul.

Biserica păstrează caracteristicile ctitoriiilor voievodale moldave din secolul al XVII-lea, cu unele mici modificări în arhitectura exterioară. Este o construcție masivă în plan triconic, pridvorul fiind adăugat în secolul al XVIII-lea. Catapeteasma este din lemn de tei sculptat. În pronaos, în dreapta se află mormântul ctitorului Nestor Ureche, iar în stânga, cel al soției sale, Mitrofana. În biserică se găsesc moaște ale mai multor sfinți, inclusiv al Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava, o cruce cu lemn din Sfânta Cruce pe care s-a răstignit și a pățimit Mântuitorul și un chivot sfințit în care s-au aflat moaște ale Sfântului Ioan Botezătorul.

Pictura originală a fost executată în tehnica frescă, stil bizantin de pictori anonimi. În 1850 pictori locali vor repicta interiorul în ulei, dar după restaurarea efectuată între 1968-1972 s-a revenit la pictura originală.

Catapeteasma deosebit de frumoasă, poleită în aur ca și amvonul este lucrată de monahul Iulian. Paraclisul a fost renovat după 1989 și în 1990 a fost pictat în stil neo-bizantin de pictorul Vasile Carp.

Mănăstirea are o bogată colecție de patrimoniu: veșminte, broderii, odoare din metal, tiparituri, manuscrise. Iată câteva din cele mai vechi: o vestă din 1601 de la Nestor Ureche, Sfântul Aer de mare valoare cu mărgăritare și pietre scumpe, cusut de ctitora Mitrofana în 1608, o bederniță (accesoriu vestimentar liturgic) din 1638. Între cărți amintim: „Cazania” lui Varlaam (Iași 1643), „Îndreptarea legii” (Târgoviște 1652), Evangheliar (manuscris slavon, 1571), sfeșnic argint din 1602, cu decorațiuni florale donat de Nestor Ureche etc.

În lucrarea „Sate și Mănăstiri din România”, referindu-se la mănăstirea Secu, Nicolae Iorga scria: „Puține mănăstiri din țară vor fi având o înfățișare atât de deosebită, atât de senină în vechime, atât de cuviincioasă în credință ca aceasta.”

Anca-Mihaela Fasolă

Cronica de pelerinaj

Miercuri, 23 august și joi 24 august, parohia noastră a organizat un pelerinaj la câteva mănăstiri din județul Neamț: Mănăstirea Neamț, Mănăstirea Icoana, Mănăstirea Pocrov, Mănăstirea Vovidenia, Centrul de Cultură și Spiritualitate Neamț, Mănăstirea Horaița, Mănăstirea Horăicioara, Mănăstirea Almaș, Mănăstirea Bistrița, Biserica Sf. Ioan Botezătorul din Piatra Neamț, Catedrala episcopală din Roman și în județul Iași, Mănăstirea Miclăușeni.

După un scurt „apel” ne-am preluat locurile în autocar și am pornit la drum în zorii zilei de miercuri, o dată cu ivirea primelor raze de soare. Și cum un pelerinaj are în primul rând în vedere rugăciunea, am început să ne rugăm încă de la ieșirea din Iași, înălțând gândurile noastre la Dumnezeu și la Maica Domnului să ne păzească în călătoria ce doream a o săvârși!

Prima oprire, la Mănăstirea Neamț, a însemnat primul contact cu lumea duhovnicească, dar și cu cele trei coordonate ale timpului: trecut, prezent și viitor. Astfel, privind retrospectiv, am alăturat bogăției de mărturii istorice și modelul de credință adevărată reprezentat de Sfântul Necunoscut al cărui mormânt se găsește pe alea principală a mănăstirii. Totodată, cuvântul de învățătură al părintelui ghid Ioachim a câștigat inimile celor mai mari dar și celor mai mici dintre pelerini, prin evidente referiri la trecutul nostru ca popor creștin și la actuala problematică a ortodoxiei în lume. Participarea la Sfânta Liturghie ne-a dăruit starea pe care orice pelerin ar trebui să o dobândească: pacea și bucuria apropierei de Dumnezeu. În cele din urmă, vizitând biserica Bogoslov ce adăpostește și osoarul mănăstirii, ne-am încredințat de firea trecătoare a omului.

După această interesantă incursiune în istorie, am pornit din nou la drum. Hrana spirituală primită la Mănăstirea Neamț a fost completată apoi cu micul dejun pe care l-am servit cu toții într-un ambient pitoresc: Poiana Fierăstrăului.

Am poposit apoi la Mănăstirea Icoana (Nouă), un lăcaș sfânt ferit de tumultul turiștilor și dăruit liniștii spirituale. Aici am putut vizita biserica centrală recent inaugurată, vechiul paraclis, dar și o capelă construită în clopotnița mănăstirii.

Lăsând apoi autocarul la mănăstirea Neamț, am pornit apostolește către Mănăstirea Pocrov, așezată în Poiana lui Pahomie, a cărei denumire este preluată de la ctitorul Sfântului lăcaș. Drumul anevoios și osteneala pelerinului au fost răsplătite de revelarea unui colț de Rai cu o încărcătură duhovnicească deosebită, dar și de organizarea unui prânz în frumoasa poieniță.

Cea de-a patra așezare monahală vizitată a fost Mănăstirea Vovidenia, aflată la doar 800 de metri de Mănăstirea Neamț. Acest schit a intrat în inimile noastre prin frumusețea arhitecturală a bisericii, dar și prin pacea divină simțită încă de la primul pas făcut în biserică.

Ajunși la Seminarul Neamț, ne-a impresionat biserica impunătoare ridicată în cinstea Sfântului Ioan Iacob, ale cărui sfinte moaște sunt păstrate și azi intacte ca și în

clipa morții sale din anul 1960, la mănăstirea Hozeva din pustia Iordanului. După o scurtă rugăciune la moaștele Sfântului Ioan Iacob, am fost invitați de părintele director Ioan Mihoc să vizităm noua casă de oaspeți. Degustând din protocolul cu care am fost serviți, am auzit o emoționantă evocare și câteva poezii ale Sfântului Ioan Iacob, lecturate chiar de părintele director.

Apusul soarelui ne-a aflat la Mănăstirea Cărbuna, al șaptelea lăcaș din itinerarul nostru. Simplitatea locului, precum și bunăvoința părintelui stareț, care ne-a oferit tuturor un dar surprinzător, rostind pentru noi rugăciuni de dezlegare foarte folositoare sufletului, ne-au încărcat sufletește.

Ultima destinație a primei zile a fost Mănăstirea Horaița, unde ni se pregătise o cină tradițională de post, dar și camere de cazare modern amenajate. Am dormit cu pace în liniștea desăvârșită a așezământului monahal.

Ziua de 24 august ne-a revelat înfățișarea mănăstirii: o bijuterie în mijlocul naturii. După participarea la Sfânta Liturghie și după un bogat mic dejun, pelerinajul a continuat cu urcarea muntelui către Mănăstirea Horăicioara. Aici am vizitat frumoasa bisericuță unde tocmai se realizau lucrări de pictură, paraclisul, dar și Izvorul Tămăduitor, un dar miraculos al lui Dumnezeu, ce potolește atât setea spirituală cât și cea trupească. Reîntorși la Mănăstirea Horaița, aici ne aștepta o surpriză: ne-am delectat cu toții la o felie de pepene.

Următorul obiectiv vizitat a fost Mănăstirea Almaș, cu un număr restrâns de viețuitori, dar cu o impunătoare prezență arhitecturală într-un cadru natural deosebit. Pelerinii au fost plăcut impresionați de eleganța bisericii, dar și de aranjamentele florale din incinta mănăstirii.

Trecând prin Piatra Neamț, ne-am îndreptat către mănăstirea Bistrița, ce se numără printre cele mai mari mănăstiri din Moldova. Biserica, o adevărată catedrală în stil moldovenesc, ctitorie ștefaniană, ne-a prilejuit închinarea la moaștele mai multor sfinți, dar și la icoana făcătoare de minuni a sfintei Ana. Vizita ne-a prilejuit constatarea faptului că această mănăstire reprezintă un veritabil pol cultural, spiritual și pastoral în zonă, aici fiind redactată de către călugări prima cronică.

Zăbovind aproape un ceas în centrul orașului Piatra Neamț am făcut cunoștință cu o altă ctitorie a lui Ștefan cel Mare: biserica Sf. Ioan Botezătorul, obiectiv de mare valoare istorică și arhitecturală.

Dar poate cel mai mult ne-a bucurat în această zi vizita la catedrala episcopală din Roman, așezământ bisericesc ce a jucat un rol deosebit în istoria creștinismului românesc. Aici, rugăciunea de dezlegare de care beneficiasem cu o zi înainte a fost completată de binecuvântarea arhierescă și ziditorul cuvânt de învățătură oferit special pentru pelerinii parohiei noastre de Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop vicar la Episcopia Romanului.

Ultimul popas a fost la Mănăstirea Miclăușeni, ctitorie a prințului Dimitrie Sturdza, lăcaș sfânt ce a avut mult de suferit mai ales în timpul comuniștilor, fiind transformat în școală specială pentru copiii cu deficiențe mentale. Prin strădania și munca jertfelnică a obștei de maici,

așezământul a fost readus la strălucirea de odinioară, aici fiind și Centrul spiritual-social al Sfintei Mitropolii. Bucuria pelerinilor a fost și mai mare la invitația maicii starețe Mihaela de a servi împreună câteva bucate tradiționale moldovenești.

Astfel, am revenit în Iași cu sufletele pline după două zile în care ne-am împărtășit din izvoarele credinței strămoșești. La finalul pelerinajului, reveniți în biserica noastră am mulțumit și am dat slavă lui Dumnezeu pentru binefacerile primite.

Constantina și Damiana Mărgineanu

Cuvânt la Evanghelia Duminicii

- Sfântul Vasile cel Mare -

Nu vindecați răul cu rău și nici nu vă luați la întrecere în a vă nenoroci unul pe altul ! La întrecerile în rău, biruitorul este cel mai nefericit, că el pleacă de pe câmpul de luptă mai plin de păcate. Nu plăti deci răul cu rău, și nici nu răsplăți o datorie rea cu una mai rea(...)

Nu fi oglindă pentru mânios, reflectând în tine chipul lui (...) Nici ecoul din pustie nu se întoarce atât de desăvârșit la cel ce a grăit, cum se întorc insultele la cel ce insultă. Mai mult, ecoul reproduce același sunet; insulta însă se întoarce cu adaos. Și continuă să se insulte până își termină insultele, cum își termină arcașii săgețile. Apoi, după ce au terminat a se insulta cu limba, pornesc să-și răzbune insultele cu fapta. Că mânia dă naștere la ceartă; cearta aduce insulte; insultele, loviri; loviturile, răni; iar din răni, de multe ori moartea.

Să oprim deci chiar de la început acest rău, izgonind din suflete, prin orice mijloc, mânia. Făcând așa, vom putea tăia o dată cu această patimă, care este un fel de rădăcină și izvor pentru cele mai multe dintre rele. Te-a insultat ? Binecuvântează ! Te-a lovit ? Suferă ! Te scuipă și te socotește om de nimica ? Gândește-te că ai fost făcut din pământ și în pământ te vei întoarce ! (Fac. 3, 19).

Cel care își are ocupată mintea cu astfel de idei va găsi că orice insultă este inferioară adevărului. Făcând așa, nu-i vei da dușmanului prilej de răzbunare, că te vadești invulnerabil insultelor, îți vei prilejui marea cunună a răbdării, că ți-ai făcut din furia altuia prilej de înțeleptire proprie.

Îți spune că ești de neam prost, fără nici o slavă, o nimica, venit de nu știi unde ? Tu însă numește-te pe tine pulbere și cenușă. Poți să-ți dai acest nume, că nu ești mai ilustru decât părintele nostru Avraam, care s-a numit cu un astfel de nume (Fac. 18, 27). Te face prost, sărac și de nimic vrednic ? Tu însă numește-te vierme, spune că din gunoi ți-e originea, așa cum spunea despre sine David (Ps. 21, 6). La acestea adaugă și cuvintele potrivite spuse de Moise. Acesta, insultat de Aaron și Mariam, nu s-a plâns lui Dumnezeu împotriva lor, ci s-a rugat pentru ei (Num. 12, 1-6).

Al cui ucenic vrei să fii ? Al acestor bărbați fericiți și iubitori de Dumnezeu sau al celor plini de duhul răutății ? Când ești ispitit să insultți pe cineva, gândește-te că ești în situația de a hotărî în care parte ai să te îndrepti: ori să te apropii, prin îndelungă-răbdare, de Dumnezeu, ori să te alături, prin mânie, dușmanului. Lasă timp gândurilor tale

să aleagă partea cea bună. Că sau vei fi de folos și aceleia prin exemplul blândeții tale, sau te vei răzbuna și mai cumplit pe el, tocmai prin aceea că primești cu dispreț ocările lui. Într-adevăr, ce poate fi mai dureros pentru dușman decât să vadă că insultele lui nu-l ating pe dușmanul său ? Nu-ți lăsa sufletul abătut și nici nu îngădui ca insultele să te atingă. Lasă-l să latre fără folos, să crape de ciudă. Cel care lovește un obiect nesimțitor se pedepsește pe sine, că nu se răzbună nici pe dușman, dar nu-și pune capăt nici mâniei. Tot astfel, cel care insultă pe unul ce nu bagă în seamă insulta nu poate să-și găsească mulțumire în insulte. Ba, dimpotrivă, crapă de ciudă, după cum am spus. Ce nume vor da fiecăruia dintre voi care au fost de față la o astfel de scenă ? Pe el îl vor numi un calomniator, pe tine, un om cu suflet mare; pe el, un om plin de mânie și nesuferit; pe tine, om plin de răbdare și blând. El se va căi de cele rostite, dar ție nu-ți va părea rău niciodată de virtutea de care ai dat dovadă.

Este nevoie să mai adaug ceva ? Insulta a închis Împărăția cerurilor, căci *“batjocoritorii nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu”* (I Cor. 6, 10); tu însă, prin tăcere, ți-ai pregătit Împărăția. Că *“cel care va răbda până în sfârșit, acela se va mântui”* (Matei 10, 22). Ce scuză vei găsi dacă și tu te vei răzbuna și te vei împotrivi insultătorului tot cu aceleași fel de insulte ? Vei spune că el a început să te insulte ? Aceasta nu-i o scuză vrednică de iertare...

(Sfântul Vasile cel Mare, *Omilii și cuvântări*, Editura Institutului biblic și de misiune al bisericii ortodoxe române, București, 2004).

Mari personalități din Vechiul și Noul Testament (7)

O dată cu sărbătorirea Tăierii Capului Sfântului Ioan Botezătorul, ne apare fără îndoială imaginea lui Irod Antipa. Evanghelia precizează: *“Iar Irod tetrarhul, mustreat fiind de el cu privire la Irodiada, femeia lui Filip, fratele său, și pentru toate relele pe care le făcuse Irod, tuturor acestora le-a adăugat: l-a închis pe Ioan în temniță”* (Luca 3; 19-20).

Antipa era doar un nume distinctiv. Era frate bun cu Arhelau, fiind cel mai mic fiu al lui Irod cel Mare, născut de samarineanca Malthace. Prin testament, a primit de la tatăl său Galileea și Perea.

Sfintele Evanghelii precizează că a luat parte la întemnițarea și executarea Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul. De asemenea, a avut o scurtă întâlnire cu Mântuitorul Iisus Hristos, atunci când Acesta i-a fost trimis de Pilat pentru a fi judecat (Marcu 6, 14-29).

Trimiterea Mântuitorului de la procuratorul roman Pilat la Irod Antipa a constituit motivul împăcării lor. Aflând Pilat că Iisus era galileean, a considerat că avea o șansă de a-L scăpa cu viață, astfel încât, nefiind sub jurisdicția sa, l-a trimis lui Irod Antipa, care *“văzându-l pe Iisus, s-a bucurat foarte, că de multă vreme dorea să-L vadă, fiindcă auzise de El și nădăjduia să vadă vreo minune săvârșită de El. Și l-a pus întrebări în vorbe multe, dar El nu a răspuns nimic. Iar Irod, împreună cu ostașii săi, batjocorindu-L și luându-L în râs, l-a îmbrăcat cu o haină strălucitoare și l-a trimis înapoi la Pilat. Și chiar în ziua aceea Irod și Pilat*

s-au făcut prieteni unul cu altul, că mai-înainte erau dușmani unul altuia” (Lc. 23, 6-12).

Mântuitorul Iisus Hristos avea motive întemeiate să numească pe Irod Antipa *“vulpe”* (Lc. 13, 32). Totuși, dintre toți frații săi Irod Antipa a fost cel mai capabil. Ca și tatăl său, Irod cel Mare, a fost un mare constructor. Astfel, a construit cetatea Tiberiadei de pe Marea Tiberiadei în anul 22 d. Hr. Și a numit-o astfel în cinstea împăratului Tiberiu (Tiberius Claudius Nero).

Irod Antipa s-a căsătorit cu fiica regelui Aretas al IV-lea, regele Nabateean, dar a divorțat de ea pentru a se căsători cu Irodiada, soția fratelui său vitreg, Filip. Așa cum reiese din Sfintele Evanghelii (sinoptice), Ioan Botezătorul și-a atras mânia lui Irod Antipa, în special a Irodiadei, pentru că a condamnat vehement această a doua căsătorie a regelui, considerată fiind împotriva legii.

Regele Aretas al IV-lea Filopatris, ultimul și cel mai faimos rege nabateean, fusese confirmat pe tron de împăratul Octavian Augustus. Această confirmare se făcuse cu anumite rețineri, deoarece Aretas ocupase tronul fără permisiunea împăratului. Divorțul fiicei sale și alungarea ei de către Irod l-au afectat pe rege, motiv pentru care a declarat război lui Irod Antipa și l-a învins în anul 36 d.Hr. Armatele lui Antipa au suferit o înfrângere rușinoasă și grea pe care mulți au interpretat-o ca fiind o pedeapsă divină pentru uciderea Sfântului Ioan Botezătorul, precum și pentru multe alte păcate (Iosif Flavius, *Antichități iudaice*)

În anul 39 d.Hr. Irod Antipa a fost reclamat la împăratul Caligula (37-39 d.Hr.), de către nepotul său, Irod Agripa, iar împăratul l-a destituit din funcția sa, trimițându-l în exil în Galia, unde de altfel a și murit. A fost urmat în exil de Irodiada, care nu a acceptat favorul împăratului Gaius Caligula de a nu o trimite acolo, din simpatie pentru prietenul său Irod Agripa, fratele Irodiadei. Despre Salomeea fiica Irodiadei, dansatoarea care primise capul unui sfânt pentru un joc, se spune că atunci când trecu pe un lac înghețat, spărgându-se gheața și căzând în apă, capul i-a fost prins între două sloiuri de gheață și aruncat departe de corp, pierind după rânduiala lui Dumnezeu, într-un chip asemănător cu crima ei.

Vasilica Onofrei

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO38 RZBR 0000 0600 0027 6450 deschis la Raiffeisen Bank

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax **211 273**, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu – tel. 0742 044 844
Secretar redacție: Vasilica Onofrei – tel. 0741 706 602